

به نام خدا

روان شناسی خودکار آمدی و موفقیت دانش آموزان

مولفان :

رومینا حضرتی هودر
ندا مراد خانی
زهرا علمی لو
مهدیه شاکر سلطان احمدی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: حضرتی هودر، رومینا، ۱۳۷۸
عنوان و نام پدیدآور: روان شناسی خودکارآمدی و موفقیت دانش آموزان / مولفان رومینا
حضرتی هودر، ندا مراد خانی، زهرا علمی لو، مهدیه شاکر سلطان احمدی.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۱۰۸ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۱۶۱-۲-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: دانش آموزان - روان شناسی خودکارآمدی - موفقیت
شناسه افزوده: مراد خانی، ندا، ۱۳۷۷
شناسه افزوده: علمی لو، زهرا، ۱۳۸۰
شناسه افزوده: شاکر سلطان احمدی، مهدیه، ۱۳۷۸
رده بندی کنگره: PN۲۱۸۸
رده بندی دیویی: ۸۰۹/۲۴۹
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۹۳۹۱۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نام کتاب: روان شناسی خودکارآمدی و موفقیت دانش آموزان
مولفان: رومینا حضرتی هودر - ندا مراد خانی - زهرا علمی لو - مهدیه شاکر سلطان احمدی
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳
چاپ: زبرجد
قیمت: ۱۰۸۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان :
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۱۶۱-۲-۲
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	پیشگفتار.....
۹	فصل اول:.....
۹	کلیات یادگیری.....
۹	مؤلفه‌های یادگیری.....
۱۵	اهمیت و ضرورت پژوهش.....
۱۷	فصل دوم:.....
۱۷	مبانی متغیرهای یادگیری.....
۱۷	امید به تحصیل.....
۲۰	انواع امید.....
۲۰	امید و خوشبینی.....
۲۳	نظریه‌های امید.....
۲۳	نظریه امید اسنایدر.....
۲۴	نظریه امید آوریل.....
۲۴	نظریه امید استاتلند.....
۲۵	امید به تحصیل.....
۲۸	نقش امید در پیشرفت تحصیلی/ امید و تحصیل.....
۳۰	خودپنداره تحصیلی.....
۳۰	خودپنداره.....
۳۴	عوامل مؤثر بر خودپنداره.....

- خانواده ۳۴
- مدرسه ۳۵
- باز خورد از دیگران ۳۵
- ارزش‌های فرهنگی ۳۵
- نظریه‌های خودپنداره ۳۶
- نظریه گردون آلپورت ۳۶
- نظریه کارل راجرز ۳۶
- نظریه آلبرت ایس ۳۶
- نظریه کوپر اسمیت ۳۷
- نظریه جرال واینستاین ۳۷
- نظریه گلاسر ۳۷
- نظریه سالیوان ۳۸
- خودپنداره تحصیلی ۳۸
- خودپنداره تحصیلی و پیشرفت تحصیلی ۴۲
- تابآوری ۴۳
- عوامل پیشبینیکننده تابآوری ۴۳
- عوامل مؤثر بر افزایش تابآوری ۴۴
- شیوه‌های مقابله با استرس و رابطه آن با تابآوری ۴۵
- باورهای فراشناختی و تابآوری ۴۶
- مدل‌های تابآوری ۴۶
- مدل تابآوری جبرانی ۴۶

- ۴۷..... مدل فرآیندی تاب‌آوری
- ۴۷..... ماهیت چندبعدی بودن تاب‌آوری
- ۴۸..... عوامل ایجادکننده تاب‌آوری
- ۵۱..... عوامل مخاطره آمیز و عوامل حمایتی
- ۵۲..... خاستگاه تاب‌آوری
- ۵۳..... نظریه تاب‌آوری خانواده
- ۵۶..... خصوصیات افراد تاب‌آور
- ۶۲..... تاب‌آوری تحصیلی
- ۶۴..... تاب‌آوری تحصیلی و پیشرفت تحصیلی
- ۶۵..... پیشرفت تحصیلی
- ۶۸..... عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی
- ۶۹..... عوامل فردی
- ۶۹..... انگیزش
- ۷۰..... آشفته‌گی عاطفی و هیجانی
- ۷۰..... زمان
- ۷۰..... توجه به برنامه‌ریزی و داشتن برنامه تحصیلی
- ۷۰..... هوش
- ۷۱..... عوامل سازمانی
- ۷۱..... روابط معلم و شاگرد
- ۷۱..... کتاب‌های درسی و مواد آموزشی
- ۷۲..... روش‌های آموزشی

۷۲	برنامه‌ریزی‌های آموزشی
۷۳	عوامل برون سازمانی
۷۵	فصل سوم:
۷۵	پیشینه متغیرهای یادگیری
۷۵	پژوهش‌های انجام شده در داخل کشور
۷۹	فصل چهارم:
۷۹	نتیجه‌گیری
۷۹	تبیین متغیرهای پژوهش
۸۷	منابع:

پیشگفتار

بهبود نظام آموزشی به دلیل اهمیت ویژه‌ی آموزش در رشد فردی و حرفه‌ای افراد، یک هدف مهم در همه‌ی کشورهاست. عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان جنبه مهمی از زندگی آنها می‌باشد و یک عنصر چندبعدی و محصولی از محیط پیچیده‌ای است که دانش‌آموزان را فرا گرفته است. دانش‌آموزان دوره متوسطه به دلیل تجربه انتقال از دوره کودکی به نوجوانی دستخوش تحولات عمیقی می‌گردند که منابع مختلف استرس را نیز به همراه دارد و بر پیشرفت تحصیلی و موفقیت دانش‌آموزان تأثیرگذار است. عوامل شناختی و انگیزشی بسیاری در محیط تحصیلی دانش‌آموزان دخیل هستند و بهتر است پیشایندها یا عوامل تأثیرگذار در این زمینه شناسایی گردند. امید به تحصیل از جمله متغیرهای اساسی است که پیش‌بینی کننده معتبر علمی عملکرد تحصیلی بالا در دوران دانشگاه می‌باشد و نشان‌دهنده متوسط سال‌هایی است که یک دانش‌آموز می‌تواند انتظار داشته باشد یا امیدوار باشد که در مقاطع تحصیلی ثبت نام کرده و آموزش ببیند و بهره‌برد. و بعنوان یکی از سازه‌های مطرح در روانشناسی مثبت‌نگر است و آثار مطلوب بسیاری در زمینه تحصیل دارد.

موفقیت تحصیلی به عوامل مختلفی بستگی دارد که از آن جمله می‌توان به عوامل فردی، اجتماعی، آموزشی و روانشناختی اشاره کرد. بررسی این عوامل و تعیین میزان سهم هر کدام در موفقیت تحصیلی به تعیین راهکارهایی برای شناخت عوامل مؤثر در موفقیت تحصیلی و افت تحصیلی منجر می‌شود و این به برنامه‌ریزان آموزشی کمک می‌کند تا عوامل مثبت تأثیرگذار را بهبود و تأثیر عوامل منفی را کاهش دهند. یکی از عوامل تأثیرگذار در ارتباط با موفقیت تحصیلی، خودپنداره است. خودپنداره تحصیلی به

ادراک یا تصور دانش آموز از شایستگی خود در رابطه با یادگیری آموزشگاهی اشاره می‌کند که بر پیشرفت تحصیلی اثر می‌گذارد و همزمان بوسیله آن متأثر می‌شود و به نظر می‌رسد خودپنداره و عملکرد تحصیلی رابطه دوسویه دارند. خودپنداره چند بعدی است و خودپنداره تحصیلی به توانایی‌های فرد در عرصه تحصیلی اشاره دارد و میزان رضایتمندی از محیط آموزشی را رغم می‌زند. و خودپنداره بالا با احساس ارزش خود و پذیرش خود همراه است که از عوامل ضروری و مهم در کسب موفقیت‌های تحصیلی است و اگر دانش‌آموزی از نظر هوشبهر نابغه است ولی سطح عملکرد تحصیلی بالایی ندارد ممکن است یکی از دلایل این عدم حمایت توانایی‌های شناختی وی به‌وسیله سطح مناسب خودپنداره مثبت و یکی از کارآمدترین روش‌های پیشرفت تحصیلی ارتقا سطح خودپنداره باشد. لذا این سؤالات مطرح می‌شود که چرا برخی از دانش‌آموزان در مواجهه با شکست، عملکرد ضعیف، تنش یا فشارهای ناشی از مطالعه ناتوان هستند در حالی که سایر دانش‌آموزان عملکرد خودشان را ارتقا می‌دهند، بازیابی می‌کنند یا حرکت رو به جلو دارند؟ چرا برخی از دانش‌آموزان با وجود سطح هوشی و عقلی بالا عملکرد خوبی ندارند یا اینکه تسلیم فشارهای ناشی از مدرسه می‌شوند؟ پاسخ این سؤالات در مسئله تاب‌آوری، خودپنداره تحصیلی و امید به تحصیل نهفته است.

فصل اول:

کلیات یادگیری

مؤلفه‌های یادگیری

تاب‌آوری^۱ از مفاهیمی است که در روان‌شناسی مثبت به آن تأکید شده و یکی از مؤلفه‌های سرمایه‌ی روان‌شناختی است که بیان‌کننده کنار آمدن افراد با مشکلات است. تاب‌آوری، فرار از مشکلات نیست اما این توانایی را به فرد می‌دهد که از مشکلات عبور کند، از زندگی لذت ببرد و فشارها و استرس‌ها را بهتر حل کند (اوضاعی و همکاران، ۱۳۹۸: ۲۴۲). تاب‌آوری تحصیلی^۲ بعنوان توانایی مقابله با مشکلات مزمن و حاد تحصیلی تلقی می‌شود. این مشکلات حاد منجر به کاهش پیشرفت تحصیلی و شکست می‌شود؛ در نتیجه دانش‌آموزان، فرصت‌های آموزشی را از دست می‌دهند یا آنها را نادیده می‌گیرند و در پی آن به صورت سیستماتیک از مسیر تحصیل خارج می‌شوند (بخشی و فولادچنگ، ۱۳۹۷: ۵۳). تاب‌آوری تحصیلی، توانایی رویارویی دانش‌آموزان با مشکلات مزمن و مقطعی است که این مشکلات موجب کاهش تعهد و التزام به مدرسه، ترک تحصیل و افت تحصیلی می‌شود. دانش‌آموزانی که تاب‌آوری بالایی در برابر مشکلات تحصیلی از خود نشان می‌دهند، تعهد و التزام بیشتری به مدرسه، مواد درسی و محیط

1-Resilience

2- Academic Resilience

یادگیری داشته و در برابر نتیجه به موفقیت‌های تحصیلی بیشتری دست می‌یابند (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۶: ۹۱). در بافت تحصیلی، تاب‌آوری تحصیلی بعنوان احتمال بالای موفقیت در مدرسه با وجود شرایط چالش‌برانگیز و تهدیدآمیز که ناشی از صفات، شرایط و تجارب اولیه است تعریف شده است (رشیدی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۹۰) و اشاره به سطوح بالای انگیزشی و پیشرفت و عملکرد، علی‌رغم حوادث و شرایط استرس‌زایی دارد که دانش‌آموز با آن مواجه است. همچنین خودپنداره چهارچوب و منبع اصلی فرد است و نقش بسیار مهمی بر روی ادراک فرد از رفتارهایش، احساساتش و پاسخ دادن‌هایش به محیط دارد.

راجرز به قدرت خودپنداره^۱ و نقش مهم آن در نگهداری شخصیت و یگانگی آن پی برد و معتقد است افراد بر اساس تصویری که از خود دارند رفتار می‌کنند. خودپنداره تحصیلی^۲ به ادراک دانش‌آموز از شایستگی خود در رابطه با یادگیری آموزشگاهی اشاره دارد و به معنی تلقی خود از قابلیت‌ها و محدودیت‌های تحصیلی خویش می‌باشد. خودپنداره تحصیلی بازنمود توانایی ذهنی افراد در حوزه‌های تحصیلی و ارزیابی از توانایی‌های تحصیل خود می‌باشد که نقش مهمی در فهم یادگیری دانش‌آموزان و رشد و موفقیت آنها در مدرسه دارد (کریمیان‌پور و همکاران، ۱۳۹۵: ۵۳). هر فرد به خصوص هر نوجوان یک عقیده اختصاصی و تصویر ذهنی از وضع خود دارد و به طریقی در ذهن خود آن را منعکس می‌سازد (کریملو، ۱۳۹۵: ۴). خودپنداره تحصیلی بیانگر دانش و ادراکات فردی درباره نقاط قوت و ضعف خود در یک حوزه تحصیلی معین و عقاید فردی درباره توانایش در انجام موفقیت‌آمیز تکالیف تحصیلی در سطوح مختلف می‌باشد (کریمیان‌پور و همکاران، ۱۳۹۵: ۵۳).

امید^۳ به هیچ‌وجه مادرزادی نیست. احساس نیست بلکه یک سیستم شناختی انگیزشی پویا است که موجب پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود. تحقیقات نشان داده‌اند که

1.- Self-Concept

2.- Academic Self-Concept

3 -Hope

امید پیش‌گویی کننده معتبری برای موفقیت‌های علمی و یک نیاز اساسی برای دانش‌آموزان است. به عبارت دیگر، با شایستگی بیشتر در بسیاری از حیطه‌های زندگی، مثل تحصیل رابطه دارد و دانش‌آموزان را با تمرکز بر موفقیت برای فایق آمدن بر مشکلات توانمند می‌کند و نیز با افزایش این امکان، آنها به اهداف‌شان نایل می‌شوند. هال جین^۱ عقیده دارد که موضوع امید از جمله موضوعات اساسی و مهم است و یادآوری آن به دانش‌آموزان بسیار ضرورت دارد (قدم‌پور و همکاران، ۱۳۹۶؛ ۳۴).

یکی از مهمترین شکاف‌های بین کشورهای غنی و فقیر مربوط به میزان سال‌های آموزشی است که انتظار می‌رود یک کودک در طول عمر خود به آن دست یابد و قسمت مهمی از این اختلاف به میزان سال‌هایی مربوط می‌شود که یک کودک امید دارد و در مقطع آموزش عالی تحصیل کند. شاخص امید به تحصیل^۲ (SLE) نشان دهنده متوسط سال‌هایی است که یک کودک می‌تواند انتظار داشته یا امیدوار باشد که در مقاطع مختلف تحصیلات رسمی (ابتدایی، راهنمایی، متوسطه اول و عالی) ثبت نام کرده و آموزش ببیند. تحقیقات نشان داده‌اند که امید با عملکرد تحصیلی بالا و پیشرفت در مدرسه رابطه مثبت دارد (افسری‌شهرکی، ۱۳۹۶؛ ۳).

از نظر اشنايدر^۳ فرآیند امید به تحصیل فرآیندی است که طی آن دانش‌آموزان اهداف خود را تعیین می‌کنند، سپس راهکارهایی برای رسیدن به آن اهداف خلق می‌کنند و بعد از آن، انگیزه لازم برای به اجرا درآوردن این راهکارها را ایجاد کرده و در طول مسیر حفظ می‌کنند؛ بنابراین، امید به تحصیل مربوط به اهداف تحصیلی است که دانش‌آموز برای خویش برمی‌گزیند و به راه و مسیرهای دستیابی به این اهداف و همچنین عواملی که باعث می‌شوند تا دانش‌آموز در این راه ثابت قدم بماند، اشاره دارد (ولایتی، ۱۳۹۸؛ ۳-۴). ثمره امید به تحصیل رضایت فرد از زندگی خود است که این رضایت زمینه را برای پیشرفت تحصیلی فراهم خواهد کرد.

1.-Hal jin
2.-Academic hope
3.-Snyder

از آنجایی که زندگی تحصیلی از جمله مهمترین دوره‌های زندگی فرد می‌باشد و پیشرفت در آن بر موفقیت ایشان در آینده تأثیر به‌سزایی دارد، بنابراین دانش‌آموز از طریق خودپنداره تحصیلی به نقاط قوت و ضعف خود می‌پردازد که این شناخت فرد از عوامل مؤثر و مهم در پیشرفت تحصیلی می‌باشد. از طرفی امید به تحصیل داشتن دانش‌آموز و مشخص کردن اهداف خویش و داشتن نقشه راه باعث می‌شود فرد در مقابل مشکلات تحصیلی تسلیم نشود، شکست نخورد تاب‌آوری خود را بالا ببرد. با توجه به اینکه آموزش و پرورش دستخوش تغییرات و تحولات بنیادی زیادی می‌شود و ناگزیر در این مسیر دانش‌آموزان به‌عنوان نقطه عطف آموزش و پرورش باید بتوانند در مسیر بحران‌ها و تحولات؛ با انعطاف‌پذیری و عبور از موانع دشوار (مانند پاندمی covid19) در جهت ارتقاء کیفیت عملکرد و پیشرفت تحصیلی مطلوب گام بردارند، لذا عواملی مانند امید به تحصیل و خودپنداره تحصیلی می‌توانند نقش مؤثر و مهمی در این زمینه ایفا نمایند.

عوامل شناختی و انگیزشی در رشد فردی و حرفه ای افراد به‌ویژه در محیط تحصیلی بسیار تأثیرگذار هستند. امید به تحصیل سازه مطرح در روان‌شناسی مثبت‌گرا و یکی از عوامل پیش‌بینی کننده معتبر علمی عملکرد تحصیلی بالا در دوران دانشگاه است و خودپنداره چهارچوب و منبع اصلی فرد و بسیار مؤثر بر روی ادراک و رفتار فرد در محیط می‌باشد.

با توجه به اینکه در زمان تحصیل خصوصاً در دوره حساس نوجوانی، موقعیت‌های مشکل‌ساز اجتماعی و آموزشی در مدرسه، اجتماع و خانواده ممکن است دانش‌آموز را درگیر کند و آینده آنان را به مخاطره اندازد. در چند دهه اخیر بروز حوادث گوناگونی از جمله زلزله، حادثه ساختمان پلاسکو، سقوط هواپیما و غیره در کشور عزیزمان ایران، نیازمند آن است که تاب‌آوری افراد مورد توجه قرار بگیرد.

سؤالی که مطرح می‌شود این است که چرا برخی از دانش‌آموزان با قرار گرفتن در موقعیت‌های فشارزا و تهدیدکننده به موفقیت می‌رسند و سطوح بالای تحصیلی را تجربه

می‌کنند؟ و در این میان تحقیقات گویای آن است که امیدوار بودن عامل مؤثری در دستیابی به موفقیت‌های تحصیلی و اجتماعی است و دانش‌آموزان به‌عنوان سرمایه‌های اصلی مدارس نیازمند توجه خاص می‌باشند و دانش‌آموزان به‌علت عبور از مرحله نوجوانی و تحولات ناشی از آن دستخوش تغییرات زیادی می‌شوند.

ترقی هر کشوری رابطه مستقیم با پیشرفت علوم و دانش و تکنولوژی آن کشور دارد و پیشرفت علمی نیز حاصل نمی‌شود، مگر اینکه افراد خلاق تربیت شده باشند، پیشرفت تحصیلی ضمن اینکه در توسعه و آبادانی کشور مؤثر است، در سطوح عالی منجر به یافتن شغل و موقعیت مناسب و در نتیجه درآمد کافی می‌شود. موفقیت و پیشرفت تحصیلی هر جامعه نشان دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه هدف‌یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است. بنابراین نظام آموزشی را زمانی می‌توان کارآمد و موفق دانست که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان آن در دوره‌های مختلف بیشترین و بالاترین رقم را داشته باشد (هاشمی‌نژاد، ۱۳۹۴: ۳).

مطالعه علمی تاب‌آوری به زمانی برمی‌گردد که مشاهده شد تعدادی از کودکان در معرض خطر، سازگاری مثبتی با محیط خویش دارند. این مطالعات به دنبال یافتن پاسخی برای این سؤال بود که چگونه برخی از کودکان و نوجوانان زمانی که رشدشان به‌وسیله عواملی مانند فقر، بدرفتاری، جنگ، خشونت و نژادپرستی مورد تهدید قرار می‌گیرد می‌توانند موفق باشند و خوب عمل کنند. اشتیاق پژوهشگران برای یافتن پاسخ به این سؤال توجه به تاب‌آوری را در بسیاری از زمینه‌های پژوهشی موجب شده است (نادری و همکاران، ۱۳۹۷؛ ۹۵).

بسیاری از دانش‌آموزان در زمان تحصیل با موقعیت‌های مشکل‌ساز اجتماعی و آموزشی در کلاس، خانه و اجتماع مواجه می‌شوند که می‌تواند به شکست آنها در مدرسه منجر شود و زندگی، آینده‌ی آنان را با ضعف و ناتوانی روبه‌رو کند. با وجود این، بسیاری از تحقیقات نشان داده‌اند دانش‌آموزانی هستند که با وجود قرار گرفتن در موقعیت‌های فشارزا، مشکل‌ساز و تهدید کننده به موفقیت می‌رسند و سطوح بالای تحصیلی را تجربه

می‌کنند. این فرآیند، تاب‌آوری تحصیلی نامیده می‌شود. تاب‌آوری تحصیلی یکی از ابعاد تاب‌آوری و انطباق و سازگاری با تجارب تلخ و ناگوار در زندگی گفته می‌شود. دانش‌آموزانی که دارای تاب‌آوری هستند به رغم مصائب و دشواری‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی احتمال موفقیت بالاتری دارد. دانش‌آموزان دارای تاب‌آوری تحصیلی، کسانی هستند که انگیزه پیشرفت تحصیلی بالایی را در خود نگه می‌دارند و عملکرد بهینه خود را با وجود وقایع تنش‌زای محیطی و با شرایطی که آنها را در موضع عملکرد ضعیف تحصیلی و حتی ترک تحصیل قرار می‌دهد، حفظ می‌کنند (خیام‌سحری، ۱۳۹۶: ۶-۷).

از مهمترین دلایلی که باعث شده محققان در سال‌های اخیر به موضوع تاب‌آوری توجه ویژه‌ای داشته باشند، ابهامات به‌وجود آمده در نتایج پژوهش‌ها و ماهیت چندبعدی این سازه است. ماهیت چندبعدی بودن سازه تاب‌آوری از شواهدی ناشی می‌شود که در آن افراد در معرض خطر، به‌رغم نشان دادن سازگاری در بعضی حوزه (مثلاً پیشرفت تحصیلی) پیامدهای ناسازگارانه را در دیگر زمینه‌ها نشان می‌دهند (یوسفوند و همکاران، ۱۳۹۸؛ ۱۵). لزوم توجه به تاب‌آوری در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ با ایجاد پاندمی covid19 مشخص شد.

علاوه بر این تحقیقات گویای آن است که امیدوار بودن پیش‌بینی‌کننده عمده‌ای برای عملکرد بهتر آموزشی است. به‌عبارت دیگر امید عامل مؤثری در دستیابی به موفقیت‌های تحصیلی و اجتماعی است. همچنان که رفیعی (۱۳۸۹) در بررسی تأثیر مداخله امید محور گروهی بر انگیزه پیشرفت تحصیلی و عزت نفس دانش‌آموزان دبیرستانی پی برد که این مداخلات تأثیر معناداری بر انگیزه پیشرفت تحصیلی و عزت نفس دانش‌آموزان داشته است (افسری‌شهرکی، ۱۳۹۶: ۹). امید به طور کلی دارای کارکردی سازش یافته به ویژه در قلمرو تحصیل دارد (خرمایی و همکاران، ۱۳۹۸؛ ۳۲۵). بنابراین امید داشتن دانش‌آموزان برای یادگیری و پیشرفت تحصیلی ضروری می‌باشد و ما باید در مدارس به این مؤلفه توجه کنیم و امید دانش‌آموزان را بالا ببریم.

اهمیت و ضرورت پژوهش

انسان، خواهان پیشرفت و ترقی در تمام ابعاد زندگی است. یکی از این پیشرفت‌ها که خود نیز می‌تواند زمینه‌ساز پیشرفت‌های دیگر باشد، پیشرفت در زمینه تحصیل است. پیشرفت تحصیلی یکی از عمده‌ترین مفاهیم روان‌شناسی است که پژوهش‌های نظری و تجربی گسترده‌ای را به خود اختصاص داده است. از طرفی روان‌شناسی جدید بیشتر در پی ساختن انسانی شاد و موفق است و برای این شادی مؤلفه‌های تاب‌آوری اهمیت بالایی دارد.